

Mida teha äikese korral?

“On olemas lugematult palju suurepäraseid juhtnööre enda kaitsmiseks välgu eest, ja on lihtsalt arusaamatu, kuidas mõned inimesed siiski oskavad välgust tabatud saada,” on kirjutanud loodushuviline kirjanik Mark Twain.

Tšehhi kirjanik Miloslav Skala on soovitanud: “Äikese lähenedes tuleb panna varbad-kontsad kokku, põlvitada maha, suruda pea käsivarte vahele, käed aga sirutada enda ette maha, et tekiks maaühendus. Ja suhu tuleb torgata okaspuu oksake, et see koguks atmosfääri elektri endasse”.

Benjamin Franklini geniaalne leiutis – piksevarras – on alates 1752. aastast, mil ta püstitas selle oma majale, päästnud vahest miljoneid inimesi. Piksekaitsed peavad olema muidugi asjatundlikult paigaldatud, muidu võivad nad tuua isegi kahju.

Looduses on piksevarrasteks sageli puud, eriti tammed, keda vanasti kutsuti ka piksepuudeks. Avamaastikul ei ole tark varjuda üksikute puude alla. Lagedal olevatki kõige mõistlikum istuda, nagu on soovitatud eespool, kusagil lohus seni, kuni torm kaugeneb.

Linnas, suurtes hoonetes, võib tunda end märksa turvalisemalt kui maal. Igal juhul tuleb äikese lähenedes välja lülitada telerid, arvutid ja raadiod, mitte rääkida tavatelefoniga, hoida eemale seinakontaktidest. Rakvere lähedal Mäokülas lõi 23. juunil 1963. aastal välg elektrivõrku: üks pistikupesa lähedal seisnu sai õlast kõvasti kõrvetada.

Äikese ajal ujuvad või paadiga sõitjad ei ole ilmselt midagi kuulnud elektriga kalapüügist: tasase veepinna kohal on isegi ujuja pea hea märklaud.

USAs saab igal aastal pihta ligi tuhat inimest, kümnendik neist sureb. Üle poole ohvritest on tabatud spordiväljakul või põllul. Näiteks nelja aasta eest said Melbourne’is löögi korraga kuus jalgpallurit. Nad jäid õnneks ellu. Guinnessi rekordite raamatusse on esitatud sündmus 1975. aastast Rodeesias, mil välgulööök tappis korraga 21 inimest. Miller City (Ohio) ühes farmis leiti 20 aastat hiljem ühe paugu järel 68 000 “praetud” tibu.

Suurmajade kõrval on kõige ohutum koht sõiduauto: teatavasti liiguvad elektronid mööda metalli välispinda ja vool maandatakse niiskete kummide kaudu. USAs tabas kord välg pikapit: selle kastis istunud mehed said surma, kabiinis olnud pääsesid ehmatusega.

Kasulik on teada nn. 30 sekundi reeglit: kui välgusähvatuses mürinani kulub alla 30 sekundi, on aeg otsida varjulist paika. Ohtu pole, kui viimasest kärakast on möödunud vähemalt pool minutit. Taevase elektriga ei tasu naljatada.

Ain Kallis, ilmaaurija